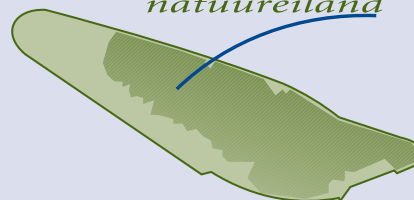

TIENGEMETEN

nieuws

TIENGEMETEN
natureiland

inhoud

Nieuwe ontwikkelingen ...2

Gesignaleerd: Zearend ...3

Postbus ...4

Dit is de nieuwsbrief over het natuurontwikkelingsproject dat op Tiengemeten plaatsvindt. Tiengemeten is een eiland in het Haringvliet en is circa 1000 hectare groot. Verschillende organisaties werken nauw samen om het eiland en de tegenover gelegen Tiendgorzen te ontwikkelen tot een uniek gebied, waar ruimte is voor natuur en recreatie.

Parkeerprobleem Tiengemeten aangepakt

Aanleg tijdelijk parkeerterrein bij Tiendgorzen

Binnenkort komt er een oplossing voor het parkeerprobleem van Tiengemeten. Bij de Tiendgorzen wordt een tijdelijk parkeerterrein aangelegd. De parkeerplaats biedt ruimte aan 70 auto's. Vanaf eind juni kunnen bezoekers aan Tiengemeten en de Tiendgorzen hier hun auto zetten.

Projectleider Patrick Pieters van Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland: "Steeds meer mensen komen naar het eiland Tiengemeten om te fietsen of te wandelen. De meeste bezoekers

komen met de auto naar de haven van Nieuwendijk. Hier stappen ze over op de pont naar Tiengemeten. Het bestaande parkeerterrein bij de haven

Lees verder op pagina 3

Van de redactie

Het is een tijdje stil geweest rond het project Tiengemeten. Toch is er ondertussen veel gebeurd en staat er een heleboel op stapel. In deze nieuwsbrief willen we u hiervan op de hoogte brengen.

Tiengemetten krijgt nieuw bestemmingsplan

Om de nieuwe ontwikkelingen op Tiengemetten mogelijk te maken, wordt een herziening van het bestemmingsplan "Buitengebied" voorbereid. Gerrit Nieuwenhuis, lid van de projectgroep Tiengemetten en werkzaam bij de gemeente Korendijk, legt uit in welke fase het besluitvormingstraject zich bevindt en hoe het verder gaat: "We hebben het voorontwerpbestemmingsplan in het kader van het vooroverleg gestuurd naar overlegpartners als Natuurmonumenten, Rijkswaterstaat, Provincie Zuid-Holland en de omliggende gemeenten. Nadat de reacties zijn verwerkt, wordt het voorontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd voor de bevolking. Dit resulteert in een ontwerpbestemmingsplan dat opnieuw voor een ieder ter inzage wordt gelegd. Uiteindelijk stelt de gemeenteraad het bestemmingsplan vast. Hiertegen kunnen vervolgens bedenkingen worden ingediend bij Gedeputeerde Staten van de Provincie Zuid-Holland. De provincie moet namelijk uiteindelijk het bestemmingsplan goedkeuren. We streven ernaar dat voor Tiengemetten aan het eind van dit jaar een nieuw, goedgekeurd bestemmingsplan geldt." ☑

Nieuwe ontwikkelingen op Tiengemetten

De afgelopen tijd heeft de projectorganisatie Tiengemetten een aantal nieuwe onderzoeken uitgevoerd. Zo is er een onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de bodem van Tiengemetten en naar de aanwezigheid van teerhoudend materiaal in de wegen en asbest in de gebouwen. Deze onderzoeken waren nodig om een goede kostenraming op te kunnen stellen. De nieuwe kostenraming is inmiddels beschikbaar. Dienst Landelijk Gebied is op dit moment druk bezig met het opstellen van een financieringsplan voor het project.

Werkzaamheden op het eiland

Eerder werd al bekend dat Tiengemetten na de herinrichting bestaat uit drie sferen: 'weemoed', 'weelde' en 'wildernis'. Het gaat respectievelijk om akkerland zoals dat nu veel te vinden

is, een vogelrijke moeraszone en een ruig gebied dat geregeld overstroomt onder werking van de wisselende waterstanden van het Haringvliet. Hoewel grote landschappelijke ingrepen nog niet aan de orde zijn zit Natuurmonumenten niet

stil. Leegstaande boerderijgebouwen worden, deels met hulp van een vaste vrijwilligersgroep, schoongemaakt en stormschade aan de daken wordt hersteld. Ook worden recreatieve voorzieningen aangepast; zo behoort een rondwandeling over de buitendijk van het eiland tot de mogelijkheden.

Recreatie

Nieuw is ook dat natuurliefhebbers vanaf 2004 kunnen kamperen bij de hoeve aan de oostpunt van Tiengemetten, maar dit hangt af van de vorderingen die men met het nieuwe bestemmingsplan maakt.

Natuurmonumenten heeft inmiddels sanitaire voorzieningen en een telefoon-aansluiting aangelegd. Beheerder Henk Maijer: "Bij de boomgaard mogen maximaal vijftien tentjes worden neergezet. Kampeerders kunnen op het veer al een kaartje kopen met als optie het gebruik van een huurfiets met een fietskar. Bezoekers mogen maximaal twee nachten van de camping gebruik maken en zij moeten zelf de toiletten schoon houden. Natuurmonumenten zorgt voor schoonmaakgerei. Gaandeweg zullen we zien of het werkt." ☑

is niet groot genoeg en snel vol. Het gevolg is dat bezoekers hun auto in de omgeving parkeren. Op deze manier ontstaat overlast voor de inwoners van Nieuwendijk. Een grondwal tussen de parkeerplaats en het natuurgebied de Tiendgorzen moet versterking van de aanwezige natuur voorkomen. Overigens zal het bezoek aan Tiengemeten per fiets worden gestimuleerd door realisering van fietsroutes".

Van tijdelijk naar permanent

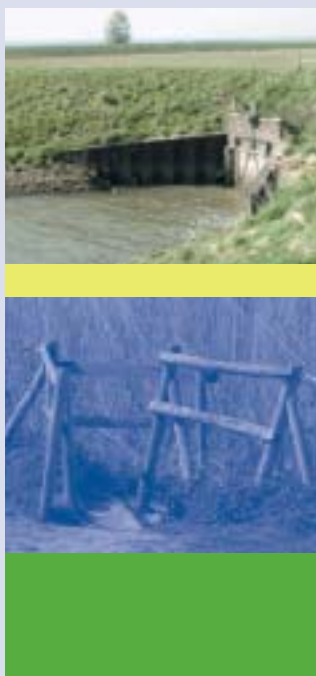
Begin 2004 wordt de tijdelijke parkeerterrein omgebouwd tot een permanente parkeervoorziening. Het aantal parkeerplaatsen verdubbelt van 70 naar 140. De aanleg van een groot

parkeerterrein in één keer was op korte termijn niet mogelijk. Vandaar dat er eerst een tijdelijke parkeer-

plaats komt om parkeeroverlast zoveel mogelijk te voorkomen. In de toekomst wordt mogelijk aan de

andere kant van de haven ook nog een parkeerterrein voor bussen aangelegd. ☐

www.tiengemeten.com

Op dit moment wordt er hard gewerkt aan een website over Tiengemeten. Oude landkaarten laten de ontwikkeling van Tiengemeten zien en per polder wordt een overzicht gegeven van de ontstaansgeschiedenis met foto's van nu en vroeger. Ook het plan voor natuurontwikkeling is op de site te vinden, naast een rubriek met nieuws van de projectorganisatie Tiengemeten.

Voor mensen die het eiland zelf hebben bezocht, is er een mogelijkheid om een reactie –al dan niet met foto- in het bezoekersdagboek te plaatsen. Digna Sinke voert de regie over de website. Het is de bedoeling dat de site (www.tiengemeten.com) nog vóór de zomer in de lucht is. ☐

Bijzondere waarneming Zeearend gespot op Tiengemeten

Wie in het winterseizoen op Tiengemeten rondwandelt, kan zomaar oog in oog komen met een vliegende deur. Een vliegende deur? Zo wordt de zeearend inderdaad vaak genoemd vanwege enorme spanwijdte (2,5 meter) van haar vleugels. Beheerder Henk Majjer van Natuurmonumenten: "In de Griendweipolder heb ik de zeearend eind maart voor het laatst gezien. Ook in oktober vorig jaar vloog het dier hier rond. Een mooi moment, maar uniek is het niet meer, want de zeearend komt sinds enkele jaren steeds weer terug in het Deltagebied." ☒

"Op Tiengemeten leer je kijken en luisteren"

Terwijl het veer naar Tiengemeten vaart, vat vogelaar W. van Benthem het weldadige effect van een bezoek aan dit eiland treffend samen. "De moderne mens

krijgt veel beelden en geluiden op zich afgevuurd, maar hij ziet en hoort zo weinig. Op Tiengemeten leer je kijken en luisteren." En inderdaad, wie het eiland bezoekt begrijpt waarom. Weg van de kakofonie van hectisch Holland. Hier hoor je alleen wuivende wind en fluitende vogels. Akkerlanden blijven de komende jaren nog beeldbepalend. Toch zijn aan de westkant van het eiland al veranderingen zichtbaar. Hier heeft

Natuurmonumenten nu alvast een stuk cultuurgrond teruggegeven aan de natuur. Het gaat om een polder van 80 hectare groot, pal tegen de buitendijkse natuur van de Blanke Slikken. "Hier kun je al zien hoe delen van het natuureiland Tiengemeten er straks uit gaan zien", vertelt beheerder Henk Majjer van Natuurmonumenten enthousiast, "Het is verbazingwekkend hoe snel de natuur bezit neemt van zo'n stuk grond. Nog maar een half jaar geleden zijn we begonnen, en moet je nu al eens zien!"

Bloemen als pinksterbloem en boterbloem kleuren het nieuwe natuurgebied paars en geel. Her en der in de polder liggen grotere en kleinere plassen water. En juist op en rond die plassen is het een drukte van jewelste: honderden vogels zwermen in de buurt van het water. Grutto's, scholeksters en allerlei soorten eenden, maar ook vogels zoals de goudplevier.

"In de polder zijn van oudsher kleine maar belangrijke hoogteverschillen aanwezig", gaat Henk Majjer verder. "Het enige wat we hoefden te doen, was te zorgen voor een natuurlijk waterpeil. Vervolgens ontstond vanzelf een gevarieerd stuk natuur. De hogere delen van de polder bleven droog, de lagere delen werden vochtiger". Natuurmonumenten voert veldonderzoek uit, om de ontwikkeling van de natuur hier op de voet te volgen.

Dat gebeurt in samenwerking met een enthousiaste en deskundige groep vrijwilligers. Henk Majjer: "Gedegen veldonderzoek is van belang om de ervaringen die we nu op doen straks te gebruiken bij de inrichtingsmaatregelen op de rest van het eiland." ☒

Boek over geschiedenis Tiengemeten

Kort geleden verscheen een boek over de geschiedenis van Tiengemeten: 'Tiengemeten, herinneringen aan een bijzonder eiland'. Het is geschreven door historicus Philip Perneel. Veel inwoners van de Hoeksche Waard kennen de auteur van zijn eerdere boek 'Het beroepsjournaal van dr. J.F.Ph. Hers, arts in Oud-Beijerland, 1881-1915'. Voor zijn nieuwe boek over Tiengemeten hield Perneel interviews met oud-bewoners van het eiland. Hun herinneringen aan het leven op het eiland vormen het hart van het boek. De uitgave is mede mogelijk gemaakt door de gemeente Korendijk, boekhandel Edel en Natuurmonumenten. 'Tiengemeten, herinneringen aan een bijzonder eiland' kost EUR 17,50 en is verkrijgbaar bij boekhandel Edel en een groot aantal andere boekwinkels in de regio. ☒

Inloopavond Tiengemeten

Op donderdag 8 mei jl. is een inloopavond gehouden over de wijziging van het bestemmingsplan en de aanleg van een parkeerterrein bij de Tiendgorzen. De inloopavond in restaurant Bijl werd goed bezocht. Patrick Pieters, projectleider van Rijkswaterstaat hield een presentatie over de stand van zaken rond het project Tiengemeten en er was gelegenheid voor het stellen van vragen. Tijdens de avond keerden twee onderwerpen vaker terug: de toegankelijkheid van de Tiendgorzen en de vraag hoe er wordt omgegaan met extra drukte door bezoekers van Tiengemeten.

Tiendgorzen

De toegankelijkheid van de Tiendgorzen is teruggebracht. Een groot deel is afgesloten voor een groot deel van het jaar (van

december tot juli). Reden hiervoor is dat Natuurmonumenten het gebied beperkt open wil stellen tijdens het (broed)seizoen van weidevogels en ganzen.

De gemeente, Natuurmonumenten en de projectorganisatie gaan hierover in overleg. De uitkomst van dit overleg wordt bekend gemaakt.

Extra drukte

De komende jaren zal het bezoekersaantal waarschijnlijk toenemen. Er worden tussen de 30.000 en 40.000 bezoekers per jaar verwacht. Om parkeeroverlast te voorkomen, wordt bij de Tiendgorzen een parkeervoorziening aangelegd. In de toekomst zal bij de pont ook een parkeerplaats voor bussen komen. Op drukke dagen, zoals de ledendagen van Natuurmonumenten, wordt in overleg met de gemeente, het waterschap en agrariërs aanvullende terreinen gezocht voor parkeerplaatsen. Het bezoek aan het eiland te voet of met de fiets wordt gestimuleerd door de aanleg van wandelen fietspaden in de Hoeksche Waard. De projectorganisatie wil de bezoekersaantallen gaan monitoren om zo bij eventuele verkeers- en parkeeroverlast in te grijpen.

Van de avond is een verslag gemaakt. Mocht u interesse hebben, kunt u deze opvragen bij Marjolein Burgers, tel 010 402 64 29. ☒

Postbus

In de rubriek *Postbus* beantwoordt de redactie vragen van omwonenden en andere geïnteresseerden over de plannen voor Tiengemeten. Heeft u een vraag? Stuur deze dan naar de redactie van de

Nieuwsbrief Tiengemeten
kamer 15.07
Postbus 556
3000 AN Rotterdam.

Wanneer vertrekt de laatste boer van het eiland?

Met het laatste boerenbedrijf dat actief is op Tiengemeten heeft Natuurmonumenten eind 2001 een overeenkomst getekend. Hierin is opgenomen dat de agrarische activiteiten van de pachter op Tiengemeten uiterlijk januari 2007 worden gestaakt. Bij de start van het project was het grootste deel van het eiland verpacht. Er waren zes akkerbouwbedrijven actief. Voor alle pachters is gezocht naar een vervangend bedrijf. Voor vijf van de zes bedrijven is enige tijd geleden passende vervangende woon- en bedrijfsruimte gevonden. De natuurontwikkeling op het eiland gaat pas van start zodra alle pachters het eiland vrijwillig hebben verlaten. Het laatste boerenbedrijf heeft nu ook een vervangend bedrijf gevonden. Er zal uiterlijk in 2007 worden gestart met de uitvoering van het project tenzij Natuurmonumenten en de pachter tot overeenstemming komen om eerder de agrarische activiteiten op Tiengemeten te staken. ☒

Stand van zaken rond mei en juni 2003

Tiengemeten

- ☒ Op 8 mei is een inloopavond over Tiengemeten gehouden.
- ☒ Het bestemmingsplan is de tweede week van mei ter inzage gelegd.
- ☒ De tijdelijke parkeerplaatsen worden medio juni aangelegd.

Er op uit

Natuurmonumenten organiseert de komende periode de volgende excursies:

- ☒ **Parel in het Haringvliet: Tiengemeten**
Op zondag 8 juni kunt u onder leiding van een boswachter het 'groene' eiland Tiengemeten ontdekken. De dag duurt van 10.00 uur tot ongeveer 13.00 uur. Voor leden van Natuurmonumenten is de excursie op Tiengemeten gratis. Niet-leden betalen € 2,25 (volwassenen) of € 0,45 (kinderen tot twaalf jaar). Voor de overtocht met de pont moet apart betaald worden (ook de leden): € 2,- (volwassenen) of € 1,- (kinderen tot twaalf jaar). Vooraf aanmelden is noodzakelijk. U kunt zich aanmelden bij het VVV Oud-Beijerland (0186) 61 60 00.
- ☒ **Tiengemeten in de schemer**
Op zaterdag 5 juli kunt u onder leiding van een boswachter het eiland Tiengemeten te voet bij schemer verkennen. De avond duurt van 19.00 uur tot ongeveer 22.30 uur. Voor leden van Natuurmonumenten is de excursie op Tiengemeten gratis. Niet-leden betalen € 2,25 (volwassenen) of € 0,45 (kinderen tot twaalf jaar). Voor de overtocht met de pont moet apart betaald worden (ook de leden): € 2,- (volwassenen) of € 1,- (kinderen tot twaalf jaar). Vooraf aanmelden is noodzakelijk. U kunt zich aanmelden bij het VVV Oud-Beijerland (0186) 61 60 00.

● Colofon

Tiengemeten nieuws is een uitgave van de projectorganisatie Tiengemeten bestaande uit de gemeente Korendijk, het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Dienst Landelijk Gebied, het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland, Vereniging Natuurmonumenten en Provincie Zuid-Holland. • Tiengemeten nieuws verschijnt 1 à 2 per keer jaar. • Oplage 5.000 stuks • Redactiecommissie Marry Bender, Bob Hartog, Daniela Panebianco en Marjolein Burgers • Redactieadres RWS directie Zuid-Holland, t.a.v. Marjolein Burgers, Postbus 556, 3000 AN Rotterdam, tel (010) 402 64 29 • Eindredactie Patrick Pieters (projectleider Tiengemeten) • Tekst Adequaat Communicatie-adviseurs en redactie • Fotografie en illustraties Dienst Landelijk Gebied, Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland, Fotobureau KINA

• Vormgeving en druk Bestenzet Drukkerij BV, Zoetermeer